

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Exordium de coelibatu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

BERNARDINI SCARDÆONI
PATAVINI PRÆSBYTERI
DE CASTITATE
LIBER SECVNDVS.

DE COELIBATV EXORDIVM.

Voniam per magna ac per difficili
lis prouincia castigandæ inconti
nentiæ & suadendæ castitatis à me
suscepta fuit, pro exoluendis pro
missis, in eo mihi elaborandum
dixi, ut nullus foret ordo homi
nū reliquus, cui in hoc opere suus
locus non esset. Dixi enim in prin
cipio statim operis, in tres ordines, ueluti classes, uniuersum
genus hominum esse descriptum: Virginum scilicet, Cōiugatorum, Cœlibum; quam quidem d'istinctio
nem iccirco feci, ut à uirginibus sacris, in castas: à uiris
pudicis, adulteros, à cœlibus, fornicarios segregarem:
quandoquidem hic à nobis ex ratione suscepti laboris
(ut diximus) cuiuscunq; ordinis hominum sit uel lau
danda castitas, uel incontinentia reprobanda. Verum de
uirginitate satis iam dictum est, restat modo secundo lo
co, ut de cœlibatu dicamus, cœlibes autem hoc loco
dici uelim, non tantum qui continent, sed in uniuersum
uel quicunq; coniugio soluti sunt, uel uxore legitima ca
rent, utcunq; interim sese habeant ad obseruationem
continentiæ. Neminem uero latere puto Cœlibatus
nomen à cœlo pro certo deduci, eo q̄ cœlo maxime
digni sint, qui ob cœlestium amorem, carnalibus uolu
ptatibus abstinent: dicti cœlibes, quasi ex quadam cœli
tum societate, cœlestes. Nam profectò qui à ueneris
rebus sese continent, & propter Deum obseruant ex

exactissime coelibatum, propius ad coelestes spiritus, et
 ad eorum uitam, qui beati dicuntur, tum tranquillitate
 mentis, tum integritate carnis accedunt. Sic enim scri-
 ptum est. Qui non nubent, neque uxores ducent, erunt Luc. 20
 sicut angeli in caelo. Idcirco angeli nomen adaptatur
 congruenter sacerdotibus, quasi ex mundicia carnis &
 officio mysteriorum illis efficiantur æquales. Vnde leo-
 gimus, Labia sacerdotis custodiunt scientiam legem re- Malac. 1 1
 quirunt ex ore eius: angelus enim domini exercituum
 est. Quod autem quibusdam antiquorum persuasum
 fuisse legatur, coelibes dici à Coelo Saturni patre, cui pu-
 denda filius impie absciderat, mihi nō fit uerisimile: sed
 ualde fabulosum, & uanum. Quare ablegatis commē-
 titis fictionibus, priorem illam interpretationem, uti
 ueriores, atque uulgatorem sequamur præsertim quā
 et Græcorum uocabulum ei maxime conueniat: nam
 quos nos coelibes, Græci ἄνδρες ἀγαθοὶ appellant: quod per
 inde est ac si diis similes, paresue dicas. Quatæ autem
 præstantiæ semper fuerit in religione christiana obser-
 uantia coelibatus, nemini esse potest dubium, aut obs-
 scurum, quum legatur apud Esaiam prophetam do-
 minum sub eunuchorū uocabulo coelibibus maxima Esaias 55
 quæq; honoris præmia, & multo potiora quàm copu-
 latis matrimonio polliceri. Hæc dicit dominus (inquit
 propheta) eunuchis, Dabo eis in domo mea, & in mu-
 ris meis locum nominatum, & nomen melius à filiis,
 & filiabus, nomen sempiternum, quod non peribit.
 Et de his ipsi saluator noster Christus, Sunt, inquit, eun-
 uchi qui de utero matris sunt nati: sunt qui fiunt ab ho-
 minibus: sunt qui seipso castrauerunt propter regnum
 coelorum. Et hi sunt qui summopere placent Deo, quū Matth. 9
 eos non necessitas non natura, sed propria uoluntas
 absciderit: & propter Deum noluerunt esse quod
 nati sunt: Qui quidem ne abiecti propterea, & igno-
 biles uideri possint, quod foecunditate careant libe-

DE SACRIS VIRG.

liberorum : promittit illis Deus (ut nuper dicebamus)
 honorem magnum in regno cœlorum , quum dicat
 Dabo eis in domo mea , & in muris meis locum nomi-
 natum . Et ne quæuis foecunditas possit eorum sterilita-
 ti præferri . Dabo inquit eis non locum solum , sed me-
 lius nomen à filiis & filabus . Et item ne eis longæuita-
 tis posteritas desit , quæ nomen eorum ad posteros fes-
 rat , quod ex infœcunditate nuptiarum prouenire uides-
 tur , subdit . Nomen sempiternum dabo eis , quod non
 peribit . Efferant sese coniugati modo , & ubertate libe-
 rorum sese iactent , dum tamen eunuchi nostri absq; ulla
 foecunditate corporali (ut nuper audistis) maiorem si-
 bi uendicent laudem apud Deum , q̄ foecundi quantum
 libet parentes . De his ergo deinceps nobis est dicendū :
 sed prius quot genera coelibum sit annumeremus : po-
 stea quo nam pacto extra matrimonium uiuant plaricq;
 quàmq; male quidam mentiantur coelibatum , di-
 camus .

De multiplici coelibatu , & q̄ fornicatio sit semper
 graue peccatum . Cap. I.

TRes equidem coelibum diuersitate esse com-
 perio : primam eorum , qui nondum matrimo-
 nium contraxerunt , & ex his sunt Virgines : se-
 cundam eorum qui præmatura morte coniugum solu-
 ti sunt ab uxore , & ex his sunt Viduæ : tertiam uero illo-
 rum , qui non tantum liberi , & soluti à matrimoniis sunt
 uerum etiam ex sua professione addicti , & consecrati
 Deo : uoueruntq; perpetuum coelibatum , & firmū pro-
 positum castitatis , & ex his sunt monachi & clerici , &
 uelatae uirgines , & quicunq; ex eo q̄ sacris iniciati sunt
 obligantur tacito uoto ad perpetuam castitatem , ut
 infra latius de hoc ipso suo loco dicemus . Horum autē
 quisquis per nefas certam continentiaē metam transie-
 rit , absq; dubio peccatum fornicationis incurrit , et effi-
 ciunt